

OXFORD DICTIONARY OF IDIOMS ADLI SÖZLÜKTEKİ DEYİMLER VE DEYİM OLMAYAN SÖZ ÖBEKLERİYLE İLGİLİ BİR DEĞERLENDİRME (III)

AN EVALUATION OF IDIOMS AND OTHER WORD GROUPS IN OXFORD DICTIONARY OF IDIOMS (III)

Damla AYDOĞAN * & Necmi AKYALÇIN **

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
TÜRKİYE, e-mail: damlaaydogan94@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9515-2848>

** Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
TÜRKİYE, e-mail: nakyalcin@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7461-7773>

Geliş Tarihi: 21 Ocak 2020; Kabul Tarihi: 30 Ocak 2020
Received: 21 January 2020; Accepted: 30 January 2020

ÖZET

Deyimler, Türk dilinin söz varlığı içerisinde çok fazla bulunan ve anlamsal olarak zenginliğini arttıran söz öbekleridir. Ancak başka dillerde de Türk dili kadar geniş bir anlam zenginliğine sahip olmamakla birlikte karşılaşılan yapılardır. İngilizce için hazırlanan “Oxford Dictionary Of Idioms” adlı sözlük de bir deyimler sözlüğüdür. Bu sözlükteki deyimlerden A ve B harfleri altında madde başı olarak verilen deyimler daha önce Necmi Akyalçın ve Sercan Hamza Bağlama tarafından yazılan “Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme I” adlı makale ile; C harfi altında madde başı olarak verilen deyimler ise Necmi Akyalçın ve Damla Aydoğan tarafından “III International conference of Awareness” adlı konferansta sunulan “Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme II” adlı bildiri ile incelenmiştir. Bu çalışma da diğerlerinin bir devamı olduğu için, daha önce yapılan çalışmalar doğrultusunda ve aynı hedefle adı geçen sözlükteki D ve E madde başı olarak verilen yapılar incelenmiştir. Gerçek deyim olduğu düşünülen yapılar saptanarak sayısal veriler ile birlikte ortaya konmuş ve bir değerlendirmeye gidilmiştir.

Anahtar kelimeler: Oxford Dictionary, Deyimler, Söz öbekleri.

ABSTRACT

Idioms are phrases that are found in the vocabulary of the Turkish language and increase their meaningful wealth. However, other languages are not as broad as Turkish language, but they are the structures encountered. "Oxford Dictionary Of Idioms" dictionary prepared for English is also a dictionary of idioms. From the idioms in this dictionary, the idioms given under the letter A and B with the article "An Evaluation on Idioms and Non-Idiotic Phrases in the Dictionary of Idioms" written by Necmi Akyalçın and Sercan Hamza Bağlama; The terms given under the letter C were analyzed by Necmi Akyalçın and Damla Aydoğan with the paper titled "An Evaluation on Idioms and Non-Idiotic Phrases in the Dictionary of Oxford Dictionary Of Idioms" presented at the conference named "III International conference of Awareness". Since this study is a continuation of the others, the structures given as D and E per item in the dictionary mentioned in the direction of previous studies and with the same target were examined. The structures that are thought to be real idioms were determined and put together with numerical data and an evaluation was made.

Key words: Oxford dictionary, Idioms, Word Groups.

Türk dili çok geniş bir söz varlığına sahiptir. Deyimler de bu söz varlığının içerisinde büyük bir yeri olan ve anlamsal olarak dilin zenginliğine katkıda bulunan söz öbekleridir. Tabii ki sayıca Türk dili kadar fazla olmasa da başka dillerin söz varlığı içerisinde de deyimlere rastlamak mümkündür. Nitekim İngilizce içerisinde yer alan deyimlerin yer aldığı ve kapağında da açıkça "idiom" yani deyim yazan "Oxford Dictionary Of Idioms" adlı sözlük de bunu doğrulamaktadır. Bu sözlükteki deyimler içerisinde A, B ve C harflerinin altındaki madde başı olarak verilen ve gerçekten deyim olan yapılar iki makale ile incelenmiş ve sayısal veriler ile ortaya konmuştur. Adı geçen sözlükteki deyimlerden A ve B harfleri altında madde başı olarak verilen deyimler daha önce "Necmi Akyalçın" ve "Sercan Hamza Bağlama" tarafından yazılan "Oxford Dictionary Of İdioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme I" adlı makale ile; C harfi altında madde başı olarak verilen deyimler ise "Necmi Akyalçın" ve "Damla Aydoğan" tarafından "III International conference of Awareness" adlı konferansta sunulan "Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme II" adlı bildiri ile incelenmiştir. İlk makalede ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

"A harfindeki yaklaşık 250 madde başının 58 adedi deyim olarak değerlendirilebilecek özelliğindedir. Bu da A harfindeki toplam madde başı sayısının yaklaşık olarak %25'ine karşılık gelmektedir. Buna % 5 gibi çok ciddi bir yanılma payını da eklersek %30 yapar. B harfiyle ilgili de durum çok farklı değildir. Yaklaşık 750 madde başının 177 adedi deyim olarak değerlendirilebilecek özelliğindedir. Bu da toplam madde başı sayısının %25 oranındaki madde başının deyim olduğunu; aynı şekilde buna da % 5 gibi bir yanılma payının eklenmesiyle B harfinde ancak % 30 oranında deyim bulunduğunu anlamına gelmektedir." (AKYALÇIN & BAĞLAMA, 2017, s. 476)

Bildiri olarak sunulan ikinci çalışmada ulaşılan sonuçlar ise şu şekildedir:

"Elde edilen veriler doğrultusunda denilebilir ki; çalışmada yer verilen deyim tanımları da dikkate alındığında, adı geçen sözlüğün, C harfindeki 541 madde başının 104 adedi deyim olarak değerlendirilebilecek bir anlam/anlatım boyutuna sahiptir. Bu da C harfindeki toplam madde başının %20' sine karşılık

gelmektedir. Sayısal verilere %5 gibi kayda değer bir yanılma payı da eklenirse %25'e denk gelir.” (AKYALÇIN & AYDOĞAN, 2019, s. 500)

Adı geçen çalışmalarda deyim tanımları ve deyim kavramı yeterince açıklanmış olduğundan sadece Necmi Akyalçın tarafından “Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz” adlı sözlükte birçok deyim tanımı dikkate alınarak yapılan deyim tanımına yer vermek yeterli görülmüştür:

“Deyimler, düşünce, kavram, nesne ve kişilerin durumlarını, özelliklerini yansıtmak için kullanılan ve gerçek anlamının dışına çıkmış özel anlam/anlatım boyutuyla kalıplaşmış söz öbekleridir.” (AKYALÇIN, 2012a, s. 10)

Tanımdan da anlaşılacağı üzere deyimleri oluşturan sözcükler, özel bir anlam/anlatım boyutu ile kalıplaşmış ve deyim öbeği haline gelmişlerdir. Ancak “Oxford Dictionary of Idioms (Oxford University Press 1999, 2004)” adlı sözlükte daha önce adı geçen iki çalışmada da açıklandığı gibi bu tanıma uymayan ve dolayısıyla deyim olmayan söz öbeklerine de yer verildiği görülmektedir. Bu sözlüğün ön kapağında “idioms” yani “deyimler” yazmaktadır. Sözlüğü eline alan biri elbette ki bu sözlük içerisinde deyim olan yapılarla karşılaşmayı bekleyecektir. Fakat sözlükte daha önceki çalışmalarda da belirtildiği üzere gerçekten deyim olarak değerlendirilebilecek yapıların sayısının oldukça düşük olması dikkat çekicidir. Sözlükte deyim olmayan yapılara yer verildiği gibi, madde başları altında öbeğin deyim, atasözü veya kalıp söz olup olmadığı da belirtilmemiş ve durum iyice karmaşık bir hal almıştır. Sonuç olarak bu çalışmada materyal olarak kullanılan ve kapağında deyimler sözlüğü yazan bu sözlüğün içeriğinde yalnızca deyimlerin olmadığı açıktır. Hazırlanan bu sözlüğün arka sayfasında sözlüğün içerisinde deyim olmayan yapıların da olduğu dile getirilmiştir. Ancak böyle bir açıklamayla bu sorunu ortadan kaldırmak pek mümkün görünmemektedir. İngilizce elbette ki birçok noktada Türkçeden ayrılmaktadır. İngilizceye özgü “phrasal verb” diye adlandırılan kalıplaşmış yapılar ile deyim kavramının iç içe geçmiş olması kuvvetle muhtemeldir. Ancak tanımlardan da anlaşılacağı üzere deyim olarak değerlendirilmesi gereken söz öbeklerinin gerçek/somut anlam boyutundan mecaz/değişmece anlam boyutuna (küplere binmek, ipe un sermek vb) geçmiş olması gerekmektedir. Fakat İngilizceye özgü “phrasal verb” diye adlandırılan yapılarda böylesi bir mecazlaşma söz konusu değildir. Bu bağlamda, çalışmanın evrenini “Oxford Dictionary of Idioms (Oxford University Press 1999, 2004)” adlı sözlükteki “D” ve “E” madde başları arasında gerçekten deyim olarak değerlendirilebilecek yapılar oluşturmaktadır. Tanımlar ve daha önceki iki çalışmada belirtilen ölçütler dikkate alındığında deyim olarak değerlendirilebilecek yapılar şunlardır:

D

Söz konusu sözlüğün “D” harfinin altındaki 356 madde başı içerisinde deyim olarak değerlendirilebilecek söz öbekleri şu şekildedir:

1) Pushing up the daisies: Nalları Dikmek. (s.71)

-Dead and buried.

2) Not be worth damn: Beş para etmemek. (s.71)

- Hiçbir değeri ve geçerliliği olmamak.

3) Damned if you do and damned if you don't: Aşağı tükürsen bıyık yukarı tükürsen sakal. (s.71)

-Bazı durumlarda ne yaparsanız yapın eleştirilere neden olabilir.

4) Do (or try) your damndest: Dişini tırnağına takmak. (s.71)

-Bir şey yapmak için elden gelenin en iyisini yapmak veya denemek.

5) Put a (or the) damper (or dampener) on: Burnundan getirmek. (s.72)

-Birisi ya da bir şey üzerinde iç karartıcı, bastırıcı ya da engelleyici bir etkiye sahip olmak.

6) Dance attendance on: Bir dediğini iki etmemek. (s.72)

-Tüm ihtiyaçlarını veya isteklerini yerine getirerek birini memnun etmek için elinizden geleni yapmak.

7) Dance to someone's tune: Bir dediğini iki etmemek. (s.72)

-Birin talep ve isteklerine tamamen uymak.

8) Lead someone a (merry) dance: Canından bezdirmek. (s.72)

-Birine büyük sıkıntı veya endişe vermek.

9) Get your dander up: Küplere binmek. (s.72)

-Kendini kaybetmek; sinirlenmek.

10) A dark horse: Yere bakan yürek yakan. (s.72)

-Hakkında çok az şey bilinen bir kişi, özellikle bir rakip.

11) Not someone's day: Gününde olmamak. (s.73)

-Birin bir gün üst üste talihsizlik yaşadığını ifade etmek için kullanılır.

12) That will be the day: Dışını kırmak. (s.73)

-Bir şey olması pek mümkün değildir.

13) See daylight: Tünelin sonundaki ışığı görmek. (s.74)

-Daha önce şaşkın ya da belirsiz olanı anlamaya başlamak.

14) Dead as a (or the) dodo: Tarihe karışmak.

--1) Artık varlığını sürdürmemek, 2) artık etkili, geçerli veya ilginç olmamak.

15) Dead men's shoes: Ölmeden mezara koymak. (s.74)

-Muhtemel bir halef tarafından imrenilen, ancak sadece bir kişinin ölümü üzerine mevcut olan mülk veya pozisyon. (s.259)

16) Make a dead set at: Kancayı takmak (s.75)

- Sevgi kazanmak için kararlı bir girişimde bulunmak.

17) Fall on deaf ears: Kulak ardı etmek. (s.75)

- (Bir ifadenin veya isteğin) başkaları tarafından yok sayılması.

18) At death's door: Bir ayağı çukurda olmak. (s.75)

- Öylesine hastasın ki ölebilirsin.

19) Not playing with a full deck: Tahtası eksik (olmak). (s.75)

- Zihinsel olarak yetersiz olmak.

20) Go off (or go in off) the deep end: Tepesinin tası atmak. (s.76)

- Hemen öfkelenmek veya heyecanlanmak.

21) Jump (or be thrown) in at the deep end: Balıklama atlamak. (s.76)

- Az bir deneyimle zor bir problemi üstlenmek.

22) Out of your depth: Boyunu aşmak. (s.76)

-Yetenek veya bilgi eksikliği nedeniyle baş edememek.

23) Have designs on: Gözü olmak. (s.76)

-Özellikle gizli bir şekilde arzulan bir şey elde etmeyi amaçlamak.

24) Between the devil and the deep blue sea: İki arada bir derede kalmak. (s.76)

- İki alternatif içinde olmak, eşit derecede tehlikeli iki alternatif arasında sıkışıp kalmak.

25) The devil's in the detail: Şeytan ayrıntıda gizlidir. (s.77)

-Bir maddenin ayrıntıları onun en zor ya da sorunlu yönüdür.

26) Play devil's advocate: Şeytanın avukatı olmak.

-Gerçekten istenilen veya düşünülenin tam tersi olan bir argümanda taraf olmak.

27) Sell your soul (to the devil): Ruhunu şeytana satmak. (s.77)

-Hedefe ulaşmak için, ne kadar yanlış olursa olsun, herhangi bir şey yapın veya yapmaya istekli olmak. (s.256)

28) Sup (or dine) with the devil: Şeytanla yemek yemek. (s.77)

- Kurnaz veya kötü niyetli kimseler ile ilişki içinde olmak.

29) The die is cast: Ok yaydan çıkmak. (s.78)

-Bir olay meydana gelmek veya değiştirilemeyecek bir karar almak.

30) Dig the dirt (or dig up dirt): Kirli çamaşırlarını ortaya dökmek. (s.78)

-Birisinin hakkında zararlı bilgiler keşfedip ortaya çıkarmak.

31) Dig in your heels: Nuh deyip peygamber dememek. (s.78)

-İnatla direnmek; teslim olmayı reddetmek.

32) Dig yourself into a hole (or dig a hole for yourself): Kendi kuyusunu kazmak. (s.79)

-Kendini garip veya kısıtlayıcı bir duruma sokmak.

33) Dig your own grave: Kendi kuyusunu kendi kazmak. (s.79)

-Başarısızlığa neden olan veya çöküşüne yol açan aptalca bir şey yapmak.

34) Dig a pit for: Birinin kuyusunu kazmak. (s.79)

-Tuzak kurmaya çalışmak

35) More — than someone has had hot dinners: Sen giderken biz dönüyorduk. (s.79)

-Birisinin belirli bir faaliyet veya fenomenle ilgili deneyiminin, bir başkasınınkinden çok daha büyük olması.

36) Dip your pen in gall: Kaleminden zehir damlamak. (s.79)

-Hoş olmayan veya kindar bir şekilde yazmak.

37) Dip your toe into something: Kılı kırk yarmak. (s.80)

-Bir şeyi dikkatli bir şekilde yapmaya veya test etmeye başlamak.

- 38) Eat dirt:** Tükürdüğünü yalamak. (s.80)
-Hakaret ya da aşağılama acı çekmek. (s.92)
- 39) Get your hands dirty (or dirty your hands):** Elini kirletmek. (s.80)
-1) Elle yapılan, sıradan veya diğer zor işleri yapmak, 2) doğrudan dürüst olmayan veya onur kırıcı faaliyetlerde bulunma
- 40) Wash your dirty linen in public:** Kirli çamaşırlarını ortaya dökmek. (s.80)
-Kamusal alanda kişisel işleri tartışmak veya görüşmek. (s.307)
- 41) Be a recipe for disaster:** Felakete davetiye çıkarmak. (s.80)
-Talihsiz sonuçlara yol açacağından neredeyse emin olmak.
- 42) Dull as dishwater:** Tadı tuzu olmamak. (s.80)
-Çok sıkıcı olmak. (s.88)
- 43) Dull as ditchwater:** Tadı tuzu olmamak. (s.88)
- Çok sıkıcı olmak. (s.88)
- 44) Dodge the column:** İpe un sermek. (s.81)
-Görevden kaytarmak; işten kaçınmak.
- 45) Dead as a Dodo:** Tarihe kайışmak. (s.81)
-1) Artık varlığını sürdürmemek, 2) artık etkili, geçerli veya ilginç olmamak. (s.74)
- 46) Dog-and-pony Show:** Göz boyamak. (s.81)
-İnsanların dikkatini çekmek için tasarlanmış ayrıntılı bir görüntü veya performans.
- 47) Dog's life:** Dünyası başına yıkılmış. (s.82)
-Sorunlar veya haksız muamele ile dolu mutsuz bir varlık.
- 48) Give a dog a bad name:** Adı çıkmış tokuza inmez sekize. (s.82)
-Haksız olsa bile, kötü bir itibarı kaybetmek çok zordur.
- 49) You can't teach an old dog new tricks:** Eski köye yeni adet getiremezsin. (s.83)
-İnsanların yollarını değiştirmesini sağlayamazsınız.
- 50) Done for:** Hapı yutmak. (s.83)
-o kadar kötü bir durum ki ondan kurtulmak imkansızdır.
- 51) A death's door:** Bir ayağı çukurda olmak. (s.83)
- Ölecek kadar hasta olmak.
- 52) Leave the door open for:** Açık kapı bırakmak. (s.83)
-Hala bir şey için fırsat olduğundan emin olmak.
- 53) A double-edged sword (or weapon):** İki ucu sivri değenek. (s.84)
-Hem olumlu hem de olumsuz etkileri olan bir eylem veya durum.
- 54) Down in the mouth:** Karadenizde gemileri batmak. (s.84)
- (Bir kişinin veya ifadesinin) mutsuz veya kederli olması.

55) Go downhill: Dibe vurmak. (s.85)

- Daha kötü olmak; bozulmak.

56) Drag someone or something through the dirt (or mud): Çamur atmak. (s.85)

-Birisi veya başka bir şey hakkında zarar verici iddialarda bulunmak.

57) Sow (or plant) dragon's teeth: Diş göstermek. (s.85)

-Sorunu önlemeye yönelik, ama aslında onu getiren eylemlerde bulunmak.

58) Draw a blank: Avcunu yalamak. (s.85)

- Cevap alamamak; başarısız olmak. (s.27)

59) Drop a brick: Çam devirmek. (s.86)

-Yersiz veya utanç verici bir açıklama yapmak.

60) Drop your guard: Gardını düşürmek. (s.86)

- 1) savunma duruşunuzu gevşetmek, kendini saldırılara karşı savunmasız bırakmak, 2) uyanıklık veya dikkat seviyesini azaltmak. (s.131)

61) March to a different drum: Ayrı telden çalmak. (s.87)

- İnsanların çoğuna bilinçli olarak farklı bir yaklaşım veya tutum benimsemek; alışılmadık olmak. (s.183)

62) Break your duck: Şeytanın bacağı kırılmak. (s.87)

-1) Vuruşunuzun ilk çalışmasını puanlamak. Kriket; 2) İlk skoru yapmak veya ilk kez belirli bir başarı elde etmek.

63) Dull as ditchwater (or ditchwater): Tadı tuzu olmamak. (s.88)

- Çok sıkıcı olmak.

64) Like water off a duck's back: Vız gelmek. (s.88)

-Bir kişi üzerinde belirgin bir etkisi olmayan bir açıklama veya olay.

65) In high dudgeon: Canı burnunda. (s.88)

-Derin bir kızgınlık durumunda olmak.

66) Eat someone's dust: Tozunu yutmak. (s.88)

-Rekabetçi bir durumda birinin gerisinde kalmak. (s.92)

67) Not see someone for dust: Toz olmak. (s.88)

- Bir kişinin aceleci bir kalkış yapmaya karar vermesi.

68) Raise (or kick up) a dust: Toz koparmak. (s.88)

-Rahatsızlık yaratmak.

69) In a dweal: Bulutların üstünde olmak: (s.89)

-Rüya gibi, şaşkın veya akılsız bir durumda olmak.

E

Söz konusu sözlüğün “E” harfinin altındaki 199 madde başı içerisinde deyim olarak değerlendirilebilecek söz öbekleri şu şekildedir:

- 1) **Be all ears:** Kulak kesilmek. (s.90)
-Heyecanlı ve dikkatli bir şekilde dinlemek.
- 2) **Fall on deaf ears:** Kulak ardı etmek. (s.90)
- (Bir ifadenin veya isteğin) başkaları tarafından yok sayılması. (s.75)
- 3) **Keep an ear to the ground:** Kulağını dört açmak. (s.90)
-Olaylar ve eğilimler hakkında iyi bilgi sahibi olmak.
- 4) **In one ear and out the other:** Bir kulağından girip öbür kulağından çıkmak. (s.90)
-Duymak ama göz ardı etmek ya da çabucak unutmak.
- 5) **Lend an ear:** Kulak asmak. (s.90)
-Birini sempatikçe veya dikkatle dinlemek. (s.171)
- 6) **Make a pig's ear of:** Eline yüzüne bulaştırmak. (s.90)
-Beceriksizlik; berbat etmek. (s.218)
- 7) **Make a silk purse out of a sow's ear:** Dişi domuz kulağından ipek bir çanta yapmak. (s.90)
-Kalitesiz bir şeyi en yüksek kalitede bir şeye dönüştürmek. (s.263)
- 8) **Out on your ear:** Kulak ardı etmek. (s.90)
-Göz ardı ederek reddetmek.
- 9) **set by the ears:** Aralarına kara kedi sokmak. (s.90)
-İnsanların kavga etmesine neden olmak.
- 10) **someone's ears are flapping:** Kulak misafiri olmak. (s.90)
-Birisinin kendisi için tasarlanmamış bir şeyi duymak için dikkatle dinlemesi.
- 11) **Turn a deaf ear:** Kulak ardı etmek. (s.90)
- (Bir ifadenin veya isteğin) başkaları tarafından yok sayılması. (s.75)
- 12) **Wet behind the ears:** Ağzı süt kokmak. (s.90)
-Olgunlaşmamış veya deneyimsiz olmak.
- 13) **Promise someone the earth:** Olmayacak duaya amin demek. (s.91)
-Ulaşılamayan bir şey için söz vermek. (s.192)
- 14) **An easy touch:** Kolay lokma olmak. (s.91)
-Kolayca manipüle edilmek; kolayca halledilebilir bir kişi veya görev. (s.296)
- 15) **Easy as falling off a log:** Çocuk oyuncağı. (s.91)
-Çok kolay olmak.
- 16) **Easy as pie:** Çocuk oyuncağı. (s.91)
-Çok kolay olmak.

- 17) Easy meat:** Kolay lokma olmak. (s.91)
- Bir kişi veya hayvanı zorlanmadan aşmak, yenmek veya ikna etmek.
- 18) Eat dirt:** Tükürdüğünü yalamak. (s.92)
- Hakaret ve aşağılamalara katlanmak.
- 19) Eat someone's dust:** (Birinini) tozunu yutmak. (s.92)
- Rekabetçi bir durumda birinin gerisinde kalmak.
- 20) Eat humble pie:** Burnu sürtülmek. (s.92)
- Mütevazı bir suç işlemek ve aşağılamayı kabul etmek. (s.151)
- 21) Eat your words:** Tükürdüğünü yalamak. (s.92)
- Özellikle yapmak zorunda kalındığında söylenenleri geri çekmek.
- 22) Have someone eating out of your hand:** (Birisini) Avcunun içine almak. (s.92)
- Birisini tamamen kontrol altına almak.
- 23) Set someone's teeth on edge:** Kafasının tasını attırmak. (s.92)
- Birinin yoğun rahatsızlık veya öfke hissetmesine neden olmak.
- 24) Kill the goose that lays the golden egg:** Bindiği dalı kesmek. (s.93)
- Güvenilir ve değerli bir gelir kaynağını yok etmek. (s.127)
- 25) See the elephant:** Fili görmek. (s.93)
- Dünyayı görmek, tecrübe kazanmak.
- 26) At the eleventh hour:** Yumurta kapıya dayanınca. (s.93)
- En son anda.
- 27) At the end of your tether:** Canına tak demek. (s.94)
- Herhangi bir şeyle başa çıkmak için sabır, kaynak veya enerjinin kalmaması.
- 28) Get the wrong end of the stick:** Kazı koz anlamak. (s.94)
- Birini veya bir şeyi tamamen yanlış anlamak. (s.320)
- 29) Go off the deep end:** Ağzını açıp gözünü yummak. (s.94)
- Aniden öfkelenmek.
- 30) Make someone's hair stand on end:** Tüyleri diken diken olmak. (s.94)
- Birisini alarm verin veya dehşete düşürmek. (s.132)
- 31) Every man for himself:** Her koyun kendi bacağından asılır. (s.96)
- Herkes kendine, kendi çıkarlarına ve güvenliğine dikkat etmelidir.
- 32) The eye of a needle:** İğne deliği. (s.97)
- Çok küçük açıklık veya boşluk (öngörülen bir çabanın imkansızlığını vurgulamak için kullanılır).
- 33) The eye of the storm:** Fırtına öncesi sakinlik/sessizlik. (s.97)
- 1) Fırtına veya kasırganın merkezindeki sakin bölge, 2) Tümülsüz durumunun en yoğun kısmı.

34) Be all eyes: Gözünü dört açmak. (s.97)

-Heyecanla ve dikkatle izliyor olmak.

35) Close (or shut) your eyes to: Göz yummak. (s.97)

-Hoş olmayan veya hoş olmayan bir şeyi fark etmeyi veya kabul etmeyi reddetmek.

36) Eyes out on stalks: Gözleri yuvalarından fırlamak. (s.97)

-Merakla veya şaşkınlıkla dolu olmak.

37) Give someone the (glad) eye: Birine pas vermek. (s.97)

-Birine cinsel ilginizi açıkça gösterecek şekilde bakmak.

38) Half an eye: Eli işte gözü oynaşta olmak. (s.97)

-Hafif derecede algı veya dikkat.

39) Hit someone in the eye (or between the eyes): Göz kamaştırmak. (s.97)

-Çok dikkat çekici ve etkileyici olmak.

40) Keep one's eyes open: Gözünü dört açmak. (s.98)

-Dikkatli olmak; bir şey için dikkatlice veya dikkatle izlemek.

41) One in the eye for: Kulağına küpe olmak. (s.98)

-Birisi ya da bir şey için, özellikle de hak ettiği düşünülen bir hayal kırıklığı ya da aksilik.

42) Open someone's eyes: (Birinin) gözünü açmak. (s.98)

-Belirli gerçekler hakkında birini aydınlatmak; birisinin bir şeyi fark etmesine veya keşfetmesine neden olmak.

43) Pull the wool over someone's eyes: (Birinin) Gözünü boymak. (s.98)

-Birini aldatmak, özellikle de gerçeği söyleyerek.

44) See eye to eye: Aynı ağzı kullanmak. (s.98)

-Bir şeye benzer görüşlere veya tutumlara sahip olmak; tamamen aynı fikirde olmak.

45) Shut your eyes to: Göz yummak. (98)

-Kasten bilmezden gelmek.

46) Turn a blind eye: Göz yummak. (s.98)

-Dikkat etmemek.

47) With your eyes open: Gözlerini dört açmak. (s.98)

- Bütün dikkatini vermek.

SONUÇ

Bu çalışmanın başında adı geçen iki çalışmada yer verilen deyim tanımları da dikkate alındığında, sözlüğün, D harfindeki 356 madde başının 66 adeti; E harfindeki 199 madde başının 47 adeti deyim olarak değerlendirilebilecek bir anlam/anlatım boyutuna sahiptir. Bu da D harfindeki toplam madde başının %20' sine; E harfindeki toplam madde başının %23'üne karşılık gelmektedir. Sayısal verilere %5 gibi kayda değer bir yanılma payı da eklenirse D harfindeki madde başlarının %25'ine; E harfindeki madde başlarının ise %28'ine denk gelecektir. Bu bağlamda, sayısal veriler dikkate alındığında değerlendirmeye alınan ve kapağında “Deyimler Sözlüğü” yazan böyle önemli bir sözlükte, deyim olarak değerlendirilebilecek söz öbeklerinin sayısının az olduğu söylenebilir. Her ne kadar sözlüğün iç kapağında, içeriğinde deyimlerin dışında söz öbeklerinin de bulunduğu söylenmiş olsa da söz konusu açıklama bu sorunu ortadan kaldırmaya yetmemektedir. Kapağında deyimler sözlüğü yazan böyle önemli bir sözlüğün içerisindeki gerçekten deyim olarak değerlendirilebilecek söz öbeklerinin sayısının az olması oldukça büyük bir sorundur.

KAYNAKÇA

- AKSOY, Ö. A. (1998). Atasözleri ve Deyimler sözlüğü I, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- AKYALÇIN, N. (2007). Türkçe İkilemeler Sözlüğü, Ankara: Anı Yayıncılık.
- AKYALÇIN, N. (2012a). Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz, Ankara: Eğiten Kitap.
- AKYALÇIN, N. (2012b). Türkçemizin İncileri Atasözlerimiz, Eğiten Kitap.
- AKYALÇIN, N., Aydoğan, Damla (2019). Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme II, III. Uluslararası Farkındalık Konferansı Bildirileri, 5-7 Aralık; Çanakkale/Türkiye, s.488-502.
- AKYALÇIN, Necmi; Bağlama, Sercan Hamza (2017). Oxford Dictionary of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleriyle İlgili Bir Değerlendirme I , International Journal of Language Academy, Volume 5/8 December , p. 458 / 47.
- BİLGİN, M. (2006). Anlamdan Anlatıma Türkçemiz, Ankara: Anı Yayınları.
- GÖKDAYI, H. (2015). Türkçede Kalıp Sözler, İstanbul: Kriter Basın Yayım Dağıtım.
- HENGİRMEN, M. (2007). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 2, Ankara: Engin Yayınevi.
- Longman pocket Idioms Dictionary (2002). İngiltere: Person Education Limited.
- Oxford Dictionary Of Idioms (2004). Second Edition, Published In The United States By Oxford University Press Inc., New York.
- PARLATIR, İ. (2008). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü II, Ankara: Yargı Yayınevi.
- Redhouse Büyük El Sözlüğü (2019), İstanbul: SEV Yayıncılık.
- TÜLBENTÇİ, F. F. (1963). Türk Atasözleri ve Deyimleri, İstanbul: İnkılâb ve Aka Kitabevleri.

Elektronik Kaynaklar:

Tureng Dictionary and Translation Ltd.: <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce> (Erişim Tarih: 15.10.2019)